

VEGYESEK.

— A tankönyv-bírálati szabályzat egy hiánya. Concret esetben kifolyólag vagyok kénytelen az 1896. évi 1940. eln. sz. a. kiadott szabályzat egy hiányára figyelmeztetni, mely egyrészt megnehezíti a tankönyv-bírálok tisztét, másrészt tárt ajtót nyit a tankönyv-írók és kiadók visszaéléseinek. Értem azt a kényes pontot, hogy a szabályzatban az új kiadás alaki és tárgyi (tartalmi) viszonya az előbbenihez épen-séggel nincsen érintve, s így mégtörténhetik s meg is esett az, hogy ugyanazon tankönyvnek pl. második kiadása annyira elűt az első kiadástól, hogy mindkettőnek egyidejű használatát merőben lehetetlenné teszi. Teljesen felforgatott sorrend; a túlságig növelt terjedelem, magasabb ár, stb. A visszaélés illetve kijátszás itt abban nyilvánul, hogy a) egy volta-képen új könyv alakilag csak mint új kiadás terjesztetik fel bírálatra, b) hogy a 2-ik kiadás megjelenésével az előbbeni makulaturává lesz, c) hogy az egyszer bevezetett könyvnek új kiadása is be van vezetve — az engedélyezést feltételezve, d) hogy a tanulók kénytelenek új és drágább könyvet venni, a mi talán még rosszabb, mintha egészen új, de olcsóbb (és jobb) könyvet vezettek volna be. — Én úgy érzem, hogy ez nem méltányos, sőt talán nem is correct. — Nem lehetne-e, sőt kellene-e ezen segíteni?! — Azokat a szélső határokat, a melyek között a *„javított és bővített kiadások*» és a jogos és megokolható változtatások mozoghatnak pontosan ugyan megjelölni nem lehet, de megközelíteni talán csak mégis. — Ez az apróság már meg volt írva, a mikor a *„Tanáregyesületi Közlöny*» 163. lapján megpillantottam Stutorisz azonos tárgyú felszólalását az eperjesi körben. Mivel ez arra enged következtetni, hogy a szóvá tett baj több helyen lappang, pótlólag ajánlom, hogy a dologgal illetékes, hivatalos köreink is behatóan foglalkozzanak. (kf.)

— A képes-levelezőlapok mint az érzékiség terjesztői. Kérem ne vegyék ezt a fontoskodónak látszó czímet tréfára, mert ha még nem tudnák, mindjárt látni fogják, hogy itt szomorú valóságáról van szó. Igen, az *anxia* egyetemes világ-körútjában immár szintén megérkezett az érzékiség birodalmába és arra a veszedelmes csúcsra, a honnan egyenesen a pocsolyába zuhan; ő is hasznára fordítja a belénk ojtott és ma lépten-nyomon ingerelt érzéki hajlandóságot és ezzel az ügyes fogással — a cél szentesíti az eszközt — nagy hatásra s még nagyobb jövedelemre tesz szert. Mert: képes-levelezőlapokat gyűjteni, nemde, szép és ártatlan foglalkozás (én a századvég egyik legtúlzottabb, legmeddőbb és legesztelelenebb tömegszenvédélyének tartom), a *sujet*-t ellenőrizni pedig vajmi nehéz, tanu rá a m. kir. posta, mely a tilalom daczára bizony sok ezer olyat továbbít, a min, ha szerencsére nem volna rányomtatva *„Levelező-*

Lap» mint enyhítő körülmény, mi is megütköznénk. Tehát mindenki gyűjt olyat és azt, a mit épen kap. Már most tessék néha a pedellus szobájában fekvő postát átnézni, és ki-ki megütközéssel győződhetik meg róla, hogy ez a bacillus ilyen szalonképes köntösben már az iskola szentélyébe is beszemtelenkedik, s hirdeti és terjeszti az amúgy is túl-léha szellemet és korai érettséget. Az ilyen trágár és erkölcstelen jelene-teketet ábrázoló ciklusokat nemrég Párisban láttam s azt hittem odaváló különlegességek, holott idehaza még szabadabban árulják és terjesztik. Nos, az ilyen képes-levelezőlapok, még ha legártatlanabb minőségükben csupán veszedelmesen szép női fejekre szorítkoznak is, mint a bárány-bőrbe bújtatott farkasok, gonoszabbak a hirhedt pikáns photographiáknál, mert mintegy társadalmi útlevéllel utaznak és a felnőttek asztalfiá-ból könnyen lopóznak az iskolatáskába. — A ki majdan megírja a századvég kulturtörténetét, ezekről a nyomtatott kísértésekről sem feledkezhetik majd meg és utódaink bámulattal olvassák majd, hogy volt idő, a mikor egy rongy-papírra a legnagyobb hitványságot pingálhatták és az szalon-, forgalom- és gyűjtőképes lett, hacsak hátlapján ez volt olvas-ható: Levelező-Lap! — Ajánlom a tanítóknak, hogy az iskola körül, a szülőknak, hogy otthon éber figyelemmel kísérjék ezt a csekélynek látszó, de a nevelésre valóban fontos apróságot. (kf.)

— Az állami népiskolák helye. Jász-Nagykun-Szolnokmegyében az iskolaköteleseknek körülbelül negyede (43,000-ből 10,000) nem jár iskolába; de nem is járhatna valamennyi, mert legalább 136 tanító és tanterem kellene még a 446 mellé, hogy minden gyermek iskolázható legyen. Itt a legmagyarabb vármegyében, a hol a műveltség fejlesztése biztosan a nemzeti kultúra javára esnék, volna első sorban helye az állami népiskoláknak.

— A Tanítók Kaszinójának vitatétélei a folyó iskolai évré a következőkben állapítottak meg: Milyen legyen a felnőttek oktatása? — Thék Endre ifjúsági ezredei az iparos ifjak nevelésének szolgálatában. — A gazdasági ismétlő oktatás a fővárosban. — A züllött gyermekek javító iskolái. — Egy herczegnő mint fővárosi diakonissza. — A Nagypénteki Reformatus Társaság nevelőintézete. — Egy kigunyolt intézmény. (a gyöngetehetségűek iskolája) az emberi könyörület szolgálatában. — Új kísérlet az irva-olvasás terén (phonomimika). — A Tanítók Háza. — A fővárosi tanítók pénzintézete. — Az «Urania» mint beszélő és mutató könyvtár.